

Katolsk bildning och kultur

Foto: Magnus Nordqvist

Ett centrum för bildning

Klostren har alltid varit bildningshärdar. Även om den birgittinska orden traditionellt inte bedriver skolor, så gäller det i högsta grad även Sankta Birgittas kloster Pax Mariae i Vadstena. Till klostrets gästhem är många kurser och utbildningar förlagda. Sedan tjugo år bedriver systrarna egen bildningsverksamhet. Inte minst lockar de så kallade besinningshelgerna tre gånger per termin många. Samarbetet med Studieförbundet Bilda är i sin linda, men syster Monica-Clara har många idéer kring hur det kan utvecklas.

Det är en gnistrande senvinterdag. Klosterträdgården ligger inbäddad i snö. Birgittastatyn står upp till knäna och blickar ut över det vita. Från hustaken hänger tjocka istappar som droppar försiktigt. Här råder påtaglig stillhet.

En stillhet som många söker. Klosters gästhem är välbesökt. Enskilda gäster kommer hit för ron. Många grupper inom stiftet använder också gästhemmet för kurser och utbildningar. Under det kommande veckoslutet ska det till exempel vara en skrivarkurs här.

– I vår ordens historia har det inte varit så vanligt med skola i anslutning till klostren. Men däremot har ju klostren alltid varit en skola för dem som lever där. Vi måste få en utbildning för det livet som vi lever. I benedikts regel står det faktiskt att klostret är en skola, berättar syster Monica-Clara.

Hon fortsätter att berätta att alla systrar försöker fortbilda sig på olika sätt. Det är viktigt att inte fastna, utan att komma vidare.

– Alltihop går ju ut på att ditt andliga liv ska mogna, säger hon.

Forts på sid 2

Nya medarbetare

Att samarbetet mellan Bilda och Stockholm katolska stift är på väg att bli etablerat märks inte minst genom att kompetensen inom Bildas personalstyrka ökar. I dagarna började två nya medarbetare som båda har erfarenhet av att ha jobbat inom stiftet.

Lisa Wetterberg

ska arbeta i Bilda Öst med Stockholm som bas, och presenterar sig så här:

– Jag är en 36-årig fyrbarnsmamma från Huddinge utanför Stockholm.

Jag är vuxendöpt katolik sedan 18 år och har jobbat inom Sveriges Unga Katoliker, både i förbundsstyrelsen och som anställd. Jag är musik- och litteraturvetare från början men har även jobbat som lärare. Jag ser mycket fram mot att få jobba inom Bilda och vara med och utveckla samarbetet mellan kyrkan och studieförbundet. Efter åren med ungdomsarbete känns det här som en spännande och naturlig utveckling.

Sarah Mossop

bor i Göteborg och ska arbeta i Bilda Väst:

– Jag är 25 år och bor i Göteborg.

Jag är uppvuxen i Kristus Konungens församling. Jag har under många

år varit aktiv inom Sveriges Unga Katoliker, både som deltagare och ledare. Just nu sitter jag även som ordförande i SUK Väst. Jag har precis påbörjat tjänsten som konsult för katolsk bildning och kultur på Bilda Väst och jag känner att jag har en spännande och utmanande tid framför mig. Jag hoppas på många nya möten och samarbeten!

Vanliga frågor

Samarbetet mellan stiftet och Bilda väcker frågor. På www.bilda.nu finns fler samlade, men här är några frågor, som många vill ha svar på.

Vad vinner församlingar på studiecirkelarna?

Ju fler studiecirkelrapporter till Bilda ju mer stöd kan Bilda ge. Detta gäller all verksamhet församlingarna och andra katolska grupper rapporterar in till Bilda. Ju mer verksamhet ju mer kan Bilda erbjuda i termer av ledarutbildningar, material, stöd till verksamhet, samt stöd till stiftets egna arrangemang.

Hur mycket pengar får man för en studiecirkel?

Bilda väljer i de allra flesta fall att inte betala ut en summa pengar för de inrapporterade timmarna. Vi vill lägga pengarna på material, utbildningar och personal som är med och stöder verksamheten. Vi tror att vi ger en viktigare hjälp på detta sätt än om vi ger församlingen en påse pengar. Det är också viktigt att veta att det stöd Bilda förmår ge varierar på olika platser i landet på grund av att kommun- och landstingsbidragens storlek varierar kraftigt.

Vad ger studiecirkeln/arbetet i smågrupper församlingarna och stiftet utöver detta stöd?

Mycket! Studiecirkelns pedagogik handlar om att man i en grupp (minst tre personer) studerar ett ämne, utbyter tankar och reflexioner och på så sätt söker kunskap i dialog med andra. Då lär man sig på ett annat sätt än när man sitter ensam på sin kammare och läser en bok. I en cirkel upptäcker man boken tillsammans med andra. Detta öppnar för att kunskapen och dess tillämpning blir rikare. Men det gör också att kunskapen på ett rikare sätt integreras i det egna livet och den egna vardagen. Studiecirkeln är som metod med andra ord en väg för att fördjupa det kristna livet. Evangelisationsutskottets och Bildas böne- och studiematerial för smågrupper är därför en fantastisk möjlighet att växa i det kristna livet i vardagen.

På hemsidan utvecklar vi svaren ytterligare. Där hittar du också tips på studiematerial, som får dig, församlingen och stiftet att växa.

För att det andliga livet ska mogna

Forts från sid 1

Helger till besinning

För omkring 20 år sedan väcktes en tanke bland systrarna att också mer aktivt vända sig utåt med de insikter de gjort.

– Framför allt gällde det vad vi upplever att Birgitta har att säga till oss som lever idag, berättar Monica-Clara.

Detta ledde till att man började med de så kallade besinningshelgerna.

– Vi ser det som vårt främsta bidrag till bildningen, förklarar syster Monica-Clara.

Under en helg som till stora delar präglas av tystnad och meditation förmedlar de sina tankar kring ett bestämt tema utifrån Birgittas uppenbarelser och Bibeln. I vår är temat ”Jag har inga andra händer än dina”.

– Syftet är att göra Birgitta förståelig för oss idag utifrån vår egen strävan att förstå henne. För mig är det framför allt händelser ur hennes liv som är av stort värde. Men vi har också systrar som är mycket bra på att ta fram sådant ur hennes skrifter som är värdefullt idag.

Dessa helger genomförs tre gånger per termin. Men hade det funnits fler lediga helger skulle de kunnat vara flera. Intresset för att delta är stort. Framför allt är det kvinnor mellan 40 och 60 år som deltar. Men både yngre och äldre förekommer, liksom en och annan man.

– Jag tror att kvinnor som är i åldern att de klarat av familj och kar-

riär gärna söker sig hit för att fundera över sitt liv, kanske vill de ge det ett litet nytt innehåll, ta mer hänsyn till sig själv på sätt och vis.

Många av dem som deltar återkommer.

För att fler ska kunna delta

Besinningshelgerna är dock långt ifrån de enda bildningstillfällena som anordnas på klostret. Systrarna bjuder in till en klosterdag – då man kan lära sig om olika praktiker som hör klosterlivet till – bön, arbete och andlig läsning. För tredje året ordnas också en ikonkurs. Varje år har systrarna själva en hantverksvecka som de funderar på om de nu ska bjuda in andra att delta i. En viktig insats har de även gjort genom att ta emot grupper för studiebesök – även om det för tillfället fått dra ner på det.

Pratstunden med syster Monica-Clara mynnar ut i funderingar kring vilka nya möjligheter som samarbetet med Bilda kan skapa för klostrets kultur- och bildningsverksamhet. Syster Monica-Clara har idéer på ny verksamhet men kanske framför allt på hur det kan underlätta för fler att kunna delta i det som redan sker.

– Så du menar att om vi fyller i listor för det vi gör här så får Bilda resurser som vi sedan kan få del av så att det stärker det vi gör här, frågar hon.

Och ja, det är ju just så det ska fungera.

Text och bild: Magnus Nordqvist

Bildas kurser gör att jag utvecklas

Bild: Anders Roos

Bildas konsulent Elna Axelsson tillsammans med Beate Ide från S:t Nikolai församling i Ystad.

Samarbetet mellan stiftets församlingar och Bilda utvecklas för varje vecka. Många ledare har redan gått någon av studieförbundets utbildningar – och fler är på gång. Samtidigt börjar man hitta varandra i utvecklingen av den lokala kultur- och bildningsverksamheten. Vi ställde frågor till några som haft kontakt med Bilda i Skåne.

**Syster Anita Barbara Wiatrak,
S:t Clemens församling, Helsingborg:**

Vad tycker du att samarbetet med Bilda gett hittills?

– Samarbetet har gett nya idéer kring hur man kan jobba med barn och ungdomar. Bilda har varit medverkande på olika utbildningsdagar, och gett oss en möjlighet att lära känna Bilda. Jag uppskattar också att Bilda arbetar aktivt med att ta fram nya material.

Hur vill du att det utvecklas framöver?

– Det har varit trevligt att ni kommit till församlingen för att träffa kateketer, och att jag som församlingens kontaktperson har en kontinuerlig kontakt med er. Framöver hoppas jag att det ska bli mer möten med alla församlingens ledare, där man kan lyssna in allas behov och önskemål kring framtida samarbete.

– Vi uppskattar att vi har samma värderingar och ursprung i den krist-

na tron, och ser fram emot fler ekumeniska möten, där vi kan lära om och av varandra.

Beata Ide, kateket i S:t Nikolai församling, Ystad och Maria i Rosengård församling, Malmö:

Vad tycker ni att samarbetet med Bilda gett hittills?

– Samarbete med Bilda har gett en bredare synvinkel. En ganska enkel övning i en liten grupp på kateketens dag i Malmö kunde jag ta med mig hem och göra på liknande sätt med barn som jag undervisar i katekesen. Det är sådana små, enkla saker som ger mig nya idéer och som jag har kunnat tillämpa i arbetet med barn. Det är också otroligt roligt att träffa andra människor i olika sammanhang i olika åldrar och med olika bakgrund, som alla har samma mål.

Vad hoppas ni få ut av det framöver?

– De olika kurserna gör att jag utvecklas som individ och kan träffa andra människor och lära mig från dem. Det är bra utbyten som jag hoppas blir möjliga även i framtiden. Genom att bilda ett nätverk av kontakter med olika människor hjälper vi varandra då vi har olika erfarenheter som vi delar med oss av. Det är den viktiga biten för mig i framtiden.

Gå en utbildning i höst vår!

Lära för att leda Grund är kurser som är öppna att anmäla sig till för alla som är ledare i verksamhet som rapporteras till Bilda. Ett bra sätt att lära känna Bilda – och framför allt att få stöd i sin ledarroll. De genomförs över hela landet. Planerade kurser ser du här nedan. Kontakta din konsulent om du vill gå en kurs eller om du kanske vill anordna en kurs i din församling.

Södertälje, Bildas kontor, Storgatan 1
28 april och 5 maj kl. 17.00–20.30

Stockholmsområdet (plats meddelas senare)
25 september kl. 10.00–15.00

Luleå (plats meddelas senare)
20 mars

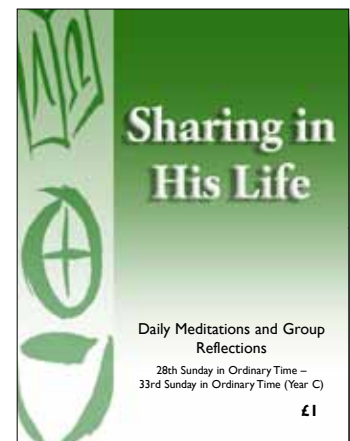
**Värnamo, Bildas kontor,
Jönköpingsvägen 43 B**
20 mars kl. 09.30–17.00
24 april kl. 09.30–17.00

**Gävle, Frälsningsarmén,
Södra Fiskargatan 9**
15 april kl. 17.30–20.30
22 april kl. 17.30–20.30

Mer information hittar du på www.bilda.nu

Kommande material

Bilda arbetar tillsammans med Evangelisationsutskottet och Veritas på en uppföljning av *Ett Heligt folk*. Det engelska originalet heter *Sharing in his life* och temat är Eukaristin. Häftet kommer i september och innehåller dagliga andakter och reflexioner samt veckobaserade gruppsamtal för perioden 28–33 söndagen under året.

Konsulenter

Studieförbundet Bilda bedriver verksamhet över hela landet. Katolsk bildning och kultur har ansvariga konsulenter i alla våra åtta regioner. Är du osäker på vilken region du tillhör kan du antingen titta på bilda.nu/katolsk eller ringa utvecklingsansvarig.

Utvecklingsansvarig

Bengt Almstedt
Tel: 08-727 17 48
E-post: bengt.almstedt@bilda.nu

Regionkonsulenter

Bilda Nord – Västerbottens och Norrbottens län

Anna Gradin, Umeå
Telefon: 090-14 20 29
Mobil: 070-606 01 29
E-post: anna.gradin@bilda.nu

Helena Carlsén, Luleå
Telefon: 0920-23 69 43
Mobil: 070-371 67 50
E-post: helena.carlsen@bilda.nu

Bilda Mittsverige – Västernorrlands och Jämtlands län

Elin Hansson
Telefon: 060-12 09 09
Mobil: 070-614 78 82
E-post: elin.hansson@bilda.nu

Bilda GävleDala – Dalarnas och Gävleborgs län

Agneta Sundberg
Telefon: 0270-628 00
Mobil: 070-381 31 05
E-post: agneta.sundberg@bilda.nu

Bilda Svealand – Värmlands, Örebro, Västmanlands och Södermanlands län

Per Alexanderson
Telefon: 019-601 53 53
Mobil: 073-988 60 04
E-post: per.alexanderson@bilda.nu

Bilda Öst – Gotlands, Stockholms och Uppsala län

Lisa Wetterberg
Telefon: 08-727 18 29
Mobil: 0730-29 26 06
E-post: lisa.wetterberg@bilda.nu

Bilda Väst – Hallands och Västra Götalands län

Sarah Mossop
Telefon: 0322-795 89
Mobil: 0735-22 63 81
E-post: sarah.mossop@bilda.nu

Bilda Sydöst – Kalmar, Jönköpings och Östergötlands län

Erik Hjelmfors
Telefon: 013-31 28 21
Mobil: 0733-12 21 01
E-post: erik.hjelmfors@bilda.nu

Bilda Syd – Skåne, Blekinge och Kronobergs län

Elna Axelsson
Telefon: 040-660 68 46
Mobil: 073-443 98 68
E-post: elna.axelsson@bilda.nu

Det har hänt en del sen garaget i Märsta

För någon månad sedan fick jag gammalt arkivmaterial i min hand. Under mellandagarna satte jag mig ned och började bläddra och blev fast: två tjocka luntor med protokoll och skrivelser rörande den katolska studieverksamheten i Sveriges Kyrkliga Studieförbund (SKS).

Materialet täcker perioden 1970-1989 och det var mycket spännande att läsa om hur det katolska folkbildningsarbetet gestaltade sig under denna tid. Stiftet hade ett studieråd, Katolska Kyrkans Studieråd (KKS) som planerade och lade upp strategin för det studiearbete som SKS studie-konsulenter administrerade. Det är inte helt olikt det sätt på vilket arbetet är organiserat idag i Bilda: Biskop Anders utser en samrådsgrupp som tillsammans med Bilda planerar den långsiktiga strategin. Därtill finns en egen katolsk avdelning inom Bilda, Katolsk Bildning och Kultur, som verkar i samråd med till exempel KPN och SUK.

Intressant var också att se att många av de utmaningar man då stod inför liknar de frågor vi brottas med i stiftet i dag. Samtidigt inser man snabbt att mycket är annorlunda. På den tiden var Stockholms Katolska Stift en minoritetskyrka. Stiftet hade få församlingar och kyrkor. I Märsta, till exempel, firades mässan periodvis i ett garage. Där har vi nu en egen församling med egen kyrka och kyrkoherde. Då var katolska kyrkan fortfarande på många sätt en främmande/utländsk organisation i detta land. 1600-talets enhetssamhälle med dess nationalkyrka präglade landet, därtill fanns en tydlig distans till EU och det övriga Europa.

Idag är detta annorlunda, stiftet växer och organiserar sig. Stiftet har

43 församlingar, flera egna kyrkor och firar mässan på en bra bit över hundra platser i landet. Kyrkan har tagit ett stort kliv upp ur katakomberna. Sverige är en del av EU och har utvecklats till ett mångkulturellt samhälle där man är helt svensk även om man talar bättre arabiska, tigrinya (Eritrea) eller tagalog (Filippinerna) än svenska och aldrig har hoppat runt en majstång, burit folkdräkt från Dalarna eller ätit lutfisk. I dagens Sverige är katolska kyrkan en lika svensk företeelse som pingstkyrkan, Svenska kyrkan, Serbisk ortodoxa kyrkan eller den judiska församlingen. Det som skedde i garaget i Märsta eller på KKS sammanträden bidrog till denna för kyrkan onekligen positiva samhällsomvandling.

På samma sätt bidrar stiftet och den katolska folkbildningen i Bildas regi 2010 till att Sverige alltmer utvecklas till ett verkligt mångkulturellt samhälle. Studieförbundet Bilda har med sina tre kyrkofamiljer, frikyrkorna, de ortodoxa kyrkorna och den katolska kyrkan en unik mångfald. Mycket av den kulturella mångfald som finns i Sverige representeras av våra medlemsorganisationer.

Bildas uppgift är att stödja och möjliggöra kulturmöten, kunskapssökande, smågruppsarbete, ledarutbildningar, samtal och reflexion. Stockholms Katolska Stift präglas liksom det moderna Sverige av en mångkulturell verklighet. Det är en spännande möjlighet till dynamik och växt.

Bengt Almstedt,
utvecklingsansvarig
Katolsk bildning och kultur